

K 434
1a

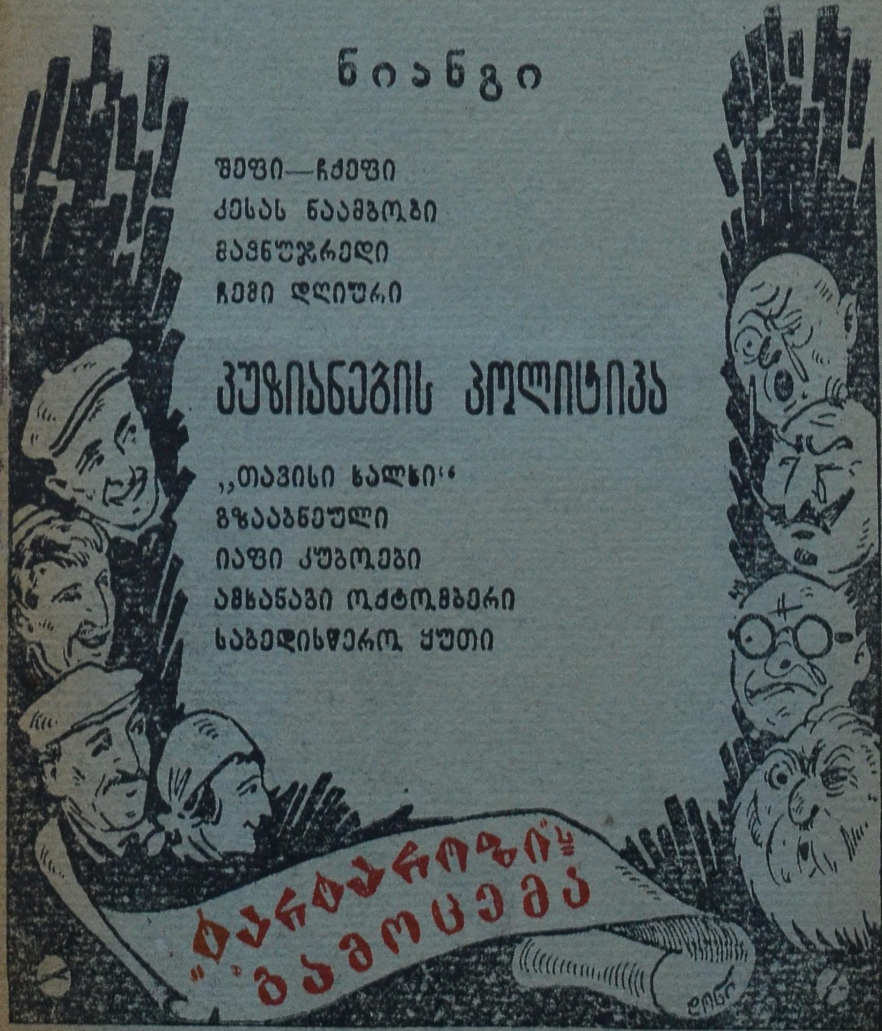
საბინის & იუმორის ბიბლიოთეკა

ნიანგი

შეზი—ჩემი
ქმის ნაამბობი
განუჯრები
ჩემი ღლიური

კუჩინების კოლიტიკა

„თავისი ხალხი“
გზააბნეული
იანი კუბოები
ამხანაგი ობობები
საბედისწარმო შუთი

„ტყუარობის“
ბამბა

ლილი

893.962.1-7

საბჭოთა და იუმიერის ბიბლიოთეკა № 3.

Handwritten notes in red ink:
საბჭოთა
და იუმიერის
ბიბლიოთეკა

ბ ი ა ნ ვ ი

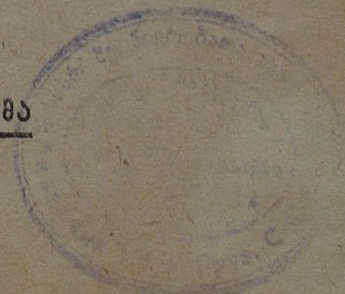
„კუჭიანების
პოლიტიკა“

101

11961-61029E

„ტარტაროვის“ გამოცემა

თბილისი—1930 წ.

ცეკავშირის სტამბა, პუშკინის 3.
მთავარლიტი № 1257.
დაკვეთა № 1111. ტირაჟი 5000.

საერთაშორისო კუზიანების პოლიტიკა

გაიცანით: ვასო ქექილაძე გახლავთ...

კაცი „ორ სკამზე მჯდომი“.

კაცი, რომელიც „არც წვადს დასწვავს, არც შამფურს“.

მოლაყბე ხალხისათვის—„ხელზე საგოგმანებელი“ პიროვნებაა. თვალში რომ ჩაუვარდეს, ხელს არ ამოისვამენ.

მიუხედავად ასეთი მისი თვისებებისა, ის მაინც წმენდის კანდიდატთა სიაშია „ჩავარდნილი“.

ეს იცის ვასომ და გაკვირვებით ეუბნება თავის თავს:

— სწორედ, გულთმისნებია კომუნისტები!

ვასოს სიფრთხილეში ვერავინ სჯობნის. ეშინია— არაფერი ცუდი წამოცდეს. მაგრამ ვერ ითმენს და თავის ძმისწულს „კომწომოლა“ ანდრიას (როგორც ის უწოდებს მას) ხშირად „შეუკუროთხებს“ ხოლმე.

განსაკუთრებით საერთაშორისო პოლიტიკაზე უყვარს ვასოს ლაპარაკი. მისი ფიქრით, ის იქნებოდა მსოფლიო გამოჩენილი დიპლომატი და პოლიტიკოსი, რომ გარემოებას ხელი შეეწყო ერთ დროს მენშევიკების დიპლომატიაშიც იღებდა მონაწილეობას.

— ბიჭო, ანდრია, დამიჯერე, თქვენი საქმე ჭანდრაკულათ არის: ბურჟუაზიამ თავის საქმე კარგათ იცის. მას რომ ომი უნდოდეს, თქვენგან ბურღლა არ დარჩება. ბურჟუაზიამ იცის, რომ თქვენი ხოხოლა უომოთაც დაინგრევა!— ამბობს ქექილაძე და თან გესლიანათ ხითხითებს.

ანდრია არ უთმობს ძია ვასოს; პირიქით, ხშირად შეტევაზეც გადადის:

— მაშ არა და ბურჟუაზიული სახელმწიფოებს ომი არ უნდათ?

ცდები მოქალაქევე. უნდათ კი არა, სწყურიათ ომი, მაგრამ რა ქნან, ჩვენი ეშინიათ, გესმის, ეშინიათ წითელი არმიის!—უპასუხებს მას ანდრია ვაჟკაცური გამომეტყველებით.

ჩინეთ-საბჭოთა კონფლიქტი სიხარულის ფრთებს უსხამდა ქექილადეს.

— აჰი, ხომ ხედავთ, ჩინეთის ძღვევამოსილი ჯარი მოიწევს მოსკოვისაკენ!—ამბობდა ვასო, როცა გაზეთებში ამოიკითხავდა ჩინელ ჯარისკაცებისა და რუს თეთრგვარდიელ ბანდების მიერ საზღვრების გადმოლახვას და რომელიმე სანაპირო სოფლის დაკავებას.

ამ უკანასკნელ ხუთი თვის განმავლობაში ქექილადე გადაციცვებით აღევნებდა თვალყურს გაზეთებს, დარწმუნებული იმაში, რომ ჩინეთის „ძღვევამოსილი“ არმია მოსკოვსაც ჩქარა აიღებდა.

—:—

იმედი მალე გაუცრუვდა.

— აჰა, ხედავ, ძია ვასო?—ეკითხება ქექილადეს ანდრია და უკითხავს შორეულ აღმოსავლეთის წითელ არმიის გამარჯვების შესახებ.

— მოიცა ბიძია, მოიცა, ეს ალბად სტრატეგიული ხერხია ჩინეთის არმიის!—დამშვიდებული კილოთი წარმოსთქვამს ქექილადე და ჩინეთის რუკას ათვალთვობს.

— აბა, ეხლა რას იტყვი?—გაიძახის გახარებული ანდრია და კითხულობს გაზეთს, რომელშიაც გამოქვეყნებულია ამერიკის, ინგლისისა და საფრანგეთის დეკლარაცია და საბჭოთა მთავრობის პასუხი.

ქექილაძემ წაიკითხა დეკლარაცია. წაიკითხა საბჭო-
თა მთავრობის პასუხი და ენა ჩაუვარდა.

— ძია ვასო, გთხოვთ წაიკითხოთ საბჭოთა კავში-
რის პასუხის მე-8 მუხლი!—გაბედული კილოთი ეუბნება
ქექილაძეს ანდრია და თვალეები უბრწყინავს.

ვასო კითხულობს:

„საკავშირო მთავრობა აცხადებს, რომ მანჯურია —
საბჭოთა კონფლიქტი შეიძლება მოგვარებული იქნას
მხოლოდ უშუალო მოლაპარაკებით საბჭოთა კავშირსა და
ჩინეთს შორის, ჩინეთისთვის ცნობილ და მუკდენის მთავ-
რობის მიერ უკვე მიღებულ პირობებთა საფუძველზე და
რომ საბჭოთა მთავრობას არ შეუძლია დაუშვას ვინმეს
ჩარევა ამ მოლაპარაკებაში ან კონფლიქტში“.

ქექილაძე გაზეთს კეცავს და მაგიდაზე აგდებს.

— იმუქრებიან კიდევ?!—ჩაილაპარაკა ქექილაძემ
თავისთვის და თავი ჩაქინდრა.

— ჩვენ არ ვიმუქრებით, მაგრამ, თუ საჭირო იქ-
ნება, მზადა ვართ ბრძოლისათვის! მაშ რა გეგონათ, ჩვენ
არავისი გვემინია! ჩვენ ვიცით „კუზიანებს“ რა გაასწო-
რებს:

სამარე, სამარე!

შეფი — ჩაეფი

„პრასტრესტის“ მუშა-მოსამსახურეთა საშეფო კო-
მისიის წევრებისათვის რომ გეკითხათ, მათ არ სწამდათ
„სიტყვისა და საქმის სხვადასხვაობა“. ხსენებულ კომისი-
ის თავმჯდომარეს სილიბისტრო ლაყბაძეს „სიტყვის კა-
ცათ“ მოქონდა თავი.

— „ჩემთვის სიტყვა და საქმე ერთია“ ხშირად გა-
იგონებდით მისგან.

— ამხანაგებო,— „აღზნებული“ სიტყვით მიმართა მან ამ ერთი წლის წინათ საშეფო სოფლის ოფლარეთის მშრომელთ:

— იქონიეთ სრული იმედი, რომ ჩვენგან ყოველივე დახმარებას მიიღებთ, არ მოგაკლებთ არც სამეურნეო იარაღებს და არც კულტურულ ძალებს, ოღონდ ამ სოფლის მშრომელთა კოლექტივი ვიხილოთ. გაუმარჯოს მსოფლიო რევოლიუციას. გაუმარჯოს ოფლნარეთის კოლექტივს! — დაასრულა მან თავის სიტყვა, რომელიც დაიფარა ტაშის გრიალით.

გაუმარჯოს, გაუმარჯოს! ისმოდა ხმები.

გავიდა ორი წელი.

სოფელ ოფლარეთში ჩატარდა კოლექტივიზაცია. მშრომელთა კოლექტივი დღითი დღე „წელში მაგრდებოდა“ და მტრებს „თვალებს უბრმავებდა“.

ამხანაგებო,— მიმართა სილიბისტრო ლაყბაძემ საშეფო კომისიის წევრთ,— „კომუჯრედზე მოხსენებისათვის საშეფო კომისიის მუშაობის ანგარიშს ვამზადებ, საჭიროა თქვენი დახმარება, ეგებ მოიგონოთ, როდის ვიყავით სოფელ ოფლარეთში, ან ეგებ იცით, რა გაკეთდა ხსენებულ სოფელში.“

— როდის ვიყავით კი ვიცი: კვირა იყო, 18 მაისი, გაკეთების კი რა მოგახსენო.— სთქვა კომისიის ერთმა წევრმა ვანო ფშუტურაძემ.

— ცდები ამხ. ვანო, ჩვენ ვიყავით 19 მაისს და არა თვრამეტს, შეუსწორა მას კომისიის ერთმა წევრმა კირილე მელაძემ.

— არა, ამხანაგო, კირილე, შენ სცდები, ჩვენ ვიყავით შარშან, კვირას, სწორედ დღევანდელ დღეს; დღეს კი 18 მაისია.— შუბლზე თითის მიღებით დინჯათ წარმოსთქვა სილიბისტრო ლაყბაძემ.

— ცდები, კვირა 19 მაისი იყო და არა თერამეტი დაჟინებით იმეორებდა მელაძე.

— მაშ, მოდი სანაძლევეო დავდოთ, მე ვამბობ: სოფელში ვიყავით შარშან კვირას, 18 მაისს.

— თანახმა ვარ, მომეცი ხელი,—და მელაძემ ხელი გაუწოდა ფშუტურაძეს.

— წაგებულმა იყიდოს 5 ბოთლი „ჩქეფი“—იყო სილიბისტროს წინადადება.

— კარგია! ისმოდა ხმები.

მოიტანეს წარსული წლის კალენდარი.

გადაფურცლეს. წაიკითხეს. კალენდარში „თეთრზე შავათ“ ეწერა:

კვირა 19 მაისი.

მელაძემ ნიძლავი მოიგო.

იმ დღეს, კვირას, 18 მაისს 1930 წლ., ერთ-ერთ სასადილოში „პრასტრესტის“ მუშა-მოსამსახურეთა საშეფო კომისიის წევრები მაგიდას შემოსხდომოდენ და „დროს ატარებდენ“. ტოლუმბაშათ ერთხმად აერჩიათ ლაყბაძე.

— ეს ღმერთმა... უკაცრავათ, ჩვენს შორის უღმერთოთა საზოგადოების წევრი ხომ არვინ არის? შეეკითხა ლაყბაძე იქ მყოფთ.

— არავინ! იყო საერთო პასუხი.

— მაშ, ეს ღმერთმა აღღეგრძელოს სოფელ ოფლნარეთის კოლექტივი, რომელიცა რომა, ჩვენი დახმარებით მომავალში უნდა დაარსდეს. ამ დროს სასადილოში „პრასტრესტის“ საქმის მმართველი შემოვიდა.

— ამხანაგო სილიბისტრო, თქვენს სახელზე წერილია... შესვლისთანავე მიმართა საქმის მმართველმა ლაყბაძეს და წერილი გადასცა.

— წერილი? ნეტავ ვისგან არის? გაკვირვებით იკითხა მან და წერილის კითხვა დაიწყო.

— ამხანაგებო, წერილი ოფლნარეთის კოლექტივიდან არის.

გვეკითხებიან: არსებობს თუ არა საშეფო კომისია? თუ არსებობს, რას აკეთებს. რატომ არ ვეხმარებით?

მე მგონია ამხანაგებო, კოლექტივს ჩვენ ასეთი პასუხი უნდა მივსცეთ:

— საშეფო კომისია არსებობს და იარსებებს, თუ რას ვაკეთებთ ეს ჩვენ ვიცით, ჩვენი საქმეა და არა კოლექტივის.— მედიდურის კილოთი წარმოსთქვა სილიბისტრომ და „ჩქედით“ სავსე ჭიქა ხელში აიღო.

— მართალია! სწორია! გაისმა ხმები.

— „ჩქედით“ გამხიარულებულნი საშეფო კომისიის წევრები ერთმანეთს ადღეგრძელებდნენ.

ქმსას ნაამბობი

ქალთა საერთაშორისო დღესასწაულის ჩასატარებლათ ს. ხარბეთში გაემგზავრა სპეციალური კომისია, რომლის ერთი წევრი მეც ვიყავი. ხარბეთლებს გრანდიოზული მიტინგი გაემართათ. ჩვენს გამოჩენას იქ მყოფნი აღფრთვანებით შეხვდნენ. მიტინგი ადგილობრივ საბჭოს თავმჯდომარემ გახსნა და სიტყვა ჩვენი კომისიის თავმჯდომარეს მისცა, რომელმაც დიდხანს ილაპარაკა ქალთა საერთაშორისო დღის მნიშვნელობის შესახებ. დილას დაწყებული მიტინგი საღამოს დასრულდა... (კომისიაში ათი კაცი შევდიოდით და თვითეული ჩვენგანი დაახლოვებით ორ-ორ საათს ლაპარაკობდა).

ჩვენი გამოსვლის შემდეგ ტრიბუნაზე გამოჩნდა შუახნის ქალი, რომელსაც თავი თეთრი თავსაფარით წაეკრა.

— ვინ არის ეს ქალი?— შევეკითხე ერთ ახალგაზრდა გლეხს.

— ვინ არის და ჩვენი სოფლის შეგნებული და აქტიური ქალია — კესა ჭირნახულაშვილი.

— ამხანაგებო, — დაიწყო კესამ — დღეს მარტო მშრომელი ქალების დღესასწაული კი არ არის, დღეს მშრომელი მამაკაცების დღესასწაულიცაა... დღეს საერთაშორისო მშრომელი ხალხის დღეა... მშრომელი ქალები განთავისუფლებული ვართ საბჭოთა ქვეყანაში, რადგან ამ ქვეყნის მშრომელი ხალხი თავისუფალაა... ჩვენც თქვენთან ვართ, ამხანაგო მამაკაცებო, ამ საერთო საქმეში და ბრძოლაში, რომელსაც ჩვენ ვეწევით სოციალისტურ წყობილების განმტკიცებისათვის. ჩვენც თქვენთან ვართ იმ კოლექტიურ მეურნეობის მშენებლობაში, რომელიც დღეს ასე ფართოთ იშლება მშრომელთა მტრის სამწუხაროთ და მოყვარეთა სასიხარულოთ.

— ამხანაგებო, ნება მომეცით წარსულიდან გიამბოთ ერთი ამბავი: ჩვენს სოფელს წინათ მენშევიკებაც ხშირად ესტუმრებოდნენ ხოლმე, რომლებიც ათასნაირ ჭორებს სთხზავდნენ ბოლშევიკებისა და საბჭოთა წყობილების მიმართ. მახსოვს, ერთხელ ჩვენს სოფელს ესტუმრა ცნობილი მენშევიკი, მაშინდელი მთავრობის წევრი, რომელმაც თავისი სიტყვა დაიწყო და გაათავა ბოლშევიკების ლანძღვა-გინებით.

— იცით თქვენ, — მიმართა მან ხალხს, ბოლშევიკები რას გვიზამენ რომ გაიმარჯვონ? აგვაოხრებენ, დაგვხვრეტენ... ცოლებს წაგვართმევენ და თვითონ დაირიგებენ... ესე იგი ცოლების სოციალიზაცია მოხდება... ეს იცოდეთ, თქვენ მამაკაცებო, იცოდეთ თქვენც ქალებო. იყავით ფრთხილად და თუ თქვენ შორის ბოლშევიკები გამოჩნდეს, დაიჭირეთ და მთავრობას გადაეცითო...

მე მაშინ ბევრი არაფერი მესმოდა, მაგრამ მისი სიტყვა არ მომეწონა.

— გვატყუებს-მეთქი, გავიფიქრე და ჩემს ბიჭს შევეკითხე, რომელიც ბოლშევიკობდა:

— შეილო, მითხარი, მართალია რასაც მაგი ამბობს თუ გვატყუებს მეთქი?

— სტყუის, დედა, სტყუის. ბოლშევიკები მხეცები არ არიან, მეც ხომ ბოლშევიკი ვარ, შენი შეილი!- მითხრა ჩემმა ბიჭმა და მეც ტრიბუნაზე გავჩნდი.

მე აღშფოთებით ვლაპარაკობდი და არ მახსოვს რას ვამბობდო... მხოლოდ ეს კი ვიცი, რომ ბოლშევიკებს დაუწყე დაცვა... იმ ღამესვე დამიჭირეს და ციხეში გამგზავნეს.—დაასრულა თავისი სიტყვა კესამ.

„მავნეუჯრედი“

სოფელი ქვიშნარა ერთი „ჩამორჩენილი“ სოფელია ჩვენში.

ეკონომისტები ამ გარემოებას იმით ხსნიან, რომ—ეს სოფელი დაშორებულია სამაზრო ცენტრს; მისი სათესი მიწები გამოუსადეგარი, სოფელს საურმე გზაც არ გააჩენდა დღემდის და წერა-კითხვის მცოდნეს ხონ იქ „წამლათაც“ ვერ ნახავდით.

სამაზრო ხელმძღვანელების აზრით მაზრის დარაიონების დროს საჭირო იყო ს. ქვიშნარას რომელიმე მოსაზღვრე სოფელთან გაერთიანება, რომ ამ უკანასკნელთან „ხელი-ხელ ჩაბმული“ ქვიშნარას მშრომელი ხალხი ეკონომიურად წინ წასულიყო.

მაგრამ გაერთიანებაზე ქვიშნარელებმა უარი განაცხადეს და მით „დამოუკიდებლობა“ შეინარჩუნეს.

ძველ დროს ქვიშნარელები წყევლით იხსენებენ. ამ სოფლის მშრომელთ კარგად ახსოვთ წარსულის „შავი დღეები“, როცა მათ თავად-აზნაურები, მთავრობის მოხელენი, მღვდლები და ჩარჩები „ცხრა-ფენა“ ტყავს აძრობდენ.

ოქტომბრის რევოლიუციის სხივმა ამ სოფელშიც შეაშუქა, ჩარჩი სიმონა სადღაც გაჰქრა, როცა მის დუქანს კოოპერატივი დაეპატრონა. სოფლის შუა ადგილას მთავრობამ სკოლა ააგო და მასწავლებლად ადგილობრივ საბჭოს თავმჯდომარის თედო ყლაპაძის შვილი დანიშნა; (თედოს „მოჭახრაკებით“ მისი შვილის დანიშვნა სოფელმა მოითხოვა). მთავრობის დახმარებით საურმე გზაც გაიყვანეს და კოლექტივიც დაარსეს. კოლექტივში უმთავრესად უმიწაწყლო და ღარიბი გლეხები ჩაეწერენ. მთავრობამ კოლექტივს ყოველნაირი დახმარება გაუწია.

მარტო მთავრობა რას იზამს, თუ სოფელი მას არ დაეხმარება!—ამბობდენ ამ სოფლის გულშემატკივარი გლეხები. და მართლაც, ადგილობრივად საბჭოთა თუ პარტიის ხაზით არაფერი კეთდებოდა, პირიქით, უკეთ რომ ვსთქვათ, ამ სოფელში ანტისაბჭოთა მუშაობა სწარმოებდა, რომელიც სოფლის მეურნეობის სოციალისტურათ გარდაქმნას ხელს უშლიან...

ეს ამბავი ცენტრს ეცნობა, საიდანაც ხაგზავნილი იქნა სპეციალური კომისია ამ სოფლის ვითარების გამოსარკვევად. კომისიამ გამორკვევა დაასრულა და მთავრობას მოხსენება გაუკეთა.

კომისიის მოხსენებიდან ჩვენ ვტყობილობთ შემდეგს:

ს, ქვიშნარში არსებობდა ორი უჯრედი: პირველი— „კომუჯრედათ“ წოდებული, მეორე — „მავნუჯრედი“ (ანუ მავნებელთა უჯრედი).

პირველი—შესდგებოდა ხუთი წევრისაგან (საბჭოს თავმჯდომარე თედო ყლაპაძე, მისი შვილი—სოფლის

მასწავლებელი, მისი ბიძაშვილი—კოოპერატივის გამგე და ორი კულაკი).

მეორე-კი შვიდი წევრისაგან (სამი ყოფილი აზნაური, მღვდელი, ყოფილი მამასახლისი და ორი კულაკი).

ამ ორ უჯრედთა შორის ადგილი ჰქონდა „შეხმატკბილებულ“ მუშაობას. მათ შორის შეჯიბრსაც ჰქონია ადგილი (ცხადია არა სოციალისტურს), რომლის შედეგი ყოფილი ასეთი:

„კომუჯრედს“ ჰქონდა ორი წლის განმავლობაში ორი სხდომა, „მაენუჯრედს“ კი—ათი. „კომუჯრედის“ ჰირველ სხდომაზე ერთი საკითხი განეხილავთ—უჯრედის ბიუროს არჩევა. ბიუროში ერთხმად აურჩევიან უჯრედის მთელი შემადგენლობა. მეორე სხდომაზედაც ერთი საკითხი ყოფილა დასმული—ადგილობრივი საბჭოს თავმჯდომარის კანდიდატის არჩევა. კანდიდატთა ერთხმად აურჩევიან თედო ყლაპაძე (იგივე კომუჯრედის „ხელმძღვანელი“, ანუ, როგორც მას უწოდებდენ, უჯრედის თავმჯდომარე).

„მაენუჯრედს“ კი გაურჩევიან მრავალი საკითხები და მათ შორის, 1) კოლექტივისა და კოოპერატივის წინააღმდეგ ბრძოლა, 2) საბჭოს თავმჯდომარეთ თედო ყლაპაძის არჩევა, 3) კულაკებთან კავშირი, ტრაქტორის დაზიანება და სხვ.

ამნაირათ „მაენუჯრედს“ „კომუჯრედისათვის“ შეჯიბრში უჯობნია.

ვინ იცის რამდენ ხანს გასტანდა „მაენუჯრედის“ კონტრ-რევოლიუციონური მოუვაწეობა და „კომუჯრედის“ ანტიკომუნისტური მუშაობა, რომ ცენტრს ამ საქმისათვის არ მიეცია ყურადღება.

გამოდრკვევ კომისიის მასალებიდან სჩანს, რომ „მაენუჯრედის“ თავმჯდომარეს ყოფილ აზნაურს შექრო

ნაგვადეს „ციხის შიგნიდან გატეხა“ განუზრახვს. საბჭოს თავმჯდომარეთ შეძლებული გლეხის ყლაპაძის კანდიდატურისათვის მხარის დაჭერა სწორედ ამ მოსაზრებით იყო გამოწვეული. მასვე მიუხედავად ყლაპაძისათვის, რომელთანაც ნათესაური კავშირი ჰქონებია, ადგილობრივ კოლექტივში არევ-დარევის შეტანა და კოლექტივის მუშაობისათვის ხელის შეშლა. ყლაპაძე ამ დავალებას შესდგომია, მაგრამ მისდა სამწუხაროდ არ დასცლია და „კოვზი ნაცარში ჩაეარდნია“.

ამ დღებში ქვიშნარის „გმირები“ ტფილისში ვნახეთ. არავის ეგონოს, რომ ისინი სოფლის საქმეებზე ჩამოსულიყვნენ. მათი სურვილის წინააღმდეგ, ისინი ტფილისში „ჩამოაბრძანეს“. მათი საქმე გაარჩია საოლქო სასამართლომ, რომლის განაჩენით „მავნუჯრედი“ და ყოფილი „კომუჯრედი“ გაერთიანებული იქნა. სასამართლომ მათ სასტიკი სასჯელი გამოუტანა, რის გამო ქვიშნარის „გმირები“ უკმაყოფილო დარჩენ.

სასამართლოს განაჩენი გაზეთებმა შავ ანშლაგებით მოათავსეს. იმავე გაზეთებში თქვენ წაიკითხავდით დებეშას ქვიშნარიდან:

„მოხარული ვართ სასამართლოს განაჩენით“ ქვიშნარის კოლექტივი „გამარჯვება“.

ჩემი დღიური

7 მაისი. დილით ცნობილ „მეწყლე“ მ. ლაღიძეს შევხდი. თვალები ცეცხლივით უბრწყინავდა. ეტყობოდა, — რაღაც უხაროდა. ჩემს შეხვედრაზე ცოტა შეკრთა, მაგრამ ისევ ჩვეულებრივი სახე მიიღო.

— დილა მშვიდობისა, პატივცემულო ნიანგო. შეგიძლიათ მომილოცოთ. მგონია გავეკეთდი კაცი. წუხელის

ისეთი სიზმარი ვნახე, რომ თუ ამისრულდა, ხომ იცი „მაკარიჩი“ ჩემზე იქნება. ისეთი ქეიფი გავმართო რომ „ჩიტის რძეც“ კი არ მაკლდეს. დამესიზმრა, ვითომ თფილისში წრეულს არაჩვეულებრივი სიცხე—პაპანაქება იყო. ვითომ მტკვარი ამოშრა. წყალსადენი წვეთს წყალს არ იძლეოდა. ამ დროს ჩემს ქარხანაში ამოსჩქეფდა დედამიწის გულიდან ბურახისა და ხილის წყლის შადრევანები. თქვენ წარმოიდგენთ, თფილისში რა ამბავი ხდებოდა. ქარხნის გარშემო ახლო-მახლო ქუჩებიდან გაქედილი იყო მწყურვალე ხალხით; გაჭრობა „დულდა და გადმოდულდა“. ფულების თვლასაც ვერ ვასწრებდი.

8 მაისი. დიდი ხანია მინდოდა „დიეტის“ სასადილოში მესადილა. როგორც იყო, დღეს გადავწყვიტე სურვილი სისრულეში მომეყვანა. ორი საათი იყო, რომ მე და გადარეული შევედით „დიეტის“ სასადილოში (მუშკოაპის სასადილო. რუსთაველის თეატრის პირდაპირ), „შენ თავისუფალი ადგილები დაიკავე, მე კი სადილის ჩეკებს ავიღებ მეთქი, უთხარი გადარეულს და ბარათის ასაღებათ რიგში ჩავდექი. სამი საათის რიგში დგომის შემდეგ, როგორც იყო, ბარათი ავიღე. შიმოვიხედე, გადარეული არ სჩანდა, ხალხი ჭიანჭველებივით ირეოდა. თვითეულ პატარა მაგიდას მოსადილეთა რამდენიმე წრეები შემოხვეოდა.

ამ დროს გადარეულს თვალი მოვკარი. ერთ კუთხეში ატუზულიყო და ერთ მაგიდას შტერივით დასცქეროდა. მაგიდას უსხდენ რამდენიმე ქალი და კაცი და სადილს შეექცეოდნენ. ჭამდნენ ნელა და ყბებს თხებივით აცმაცუნებდნენ...

„გადარეულო, როგორაა საქმე? ამდენ ხანს ვერ დაიკავე კაცო ორი ადგილი?—ვკითხე გადარეულს. ამ

დროს მომესმა: „მოქალაქე, ხომ ხედავ დილიდან ვდგე-
ვარ. გაათავეთ სადილი და აბრძანდით!—თქვენ, მოქალა-
ქევე, ალბათ, წერა კითხვა არ იცით. წაიკითხეთ რა წერია
კედელზე: ჭამეთ ნელა. საჭმელი მაგრათ დაღეჭეთ... ჩვენც
ასე ვიქცევით. თუ ჩვენ ორი საათი ვიცდიდით, ეხლა
თქვენც მოგვიცადეთ!..

კიდევ მომესმა

„აბრძანდით და ბალში დაისვენეთ“

ეს ჩვენი საქმეა.

— თქვენ ხომ სკამებზე არ დაჭედობხართ!—აბრძან-
დით, ჩვენც გვინდა ვისადილოთ! მოვიხედე, გადარეული,
ისევე იმ ადგილას იდგა.

— გადარეულო, რავა გაშეშებულხარ, ბიჭო, უთხარი,
რალა, ადგენ. ვერ ხედავ სადილი გაუთავებიან?

— შენ უთხარი რალა, შეხედულვებაც ხელს გიწყობს.
მე კი მოთმენა აღარა მაქვს, მივდივარ!.. თქვა გადარეულ-
მა და წასვლა დააპირა.

ხელი ვსტაცე.

— გადარეულო შესდეგ! განგებ აუმაღლე ხმა. ყველა
მე შემომცქეროდა. დადექ ჩემთან. პირი უნდა დავალო
და ეს სასადილო უნდა გადავყლაპო. ფრთხილათ, შენც
არ ჩამივარდე!—ის იყო დავაღე პირი, რომ სასადილოში
არავინ იყო მე და გადარეულის მეტი. შევედით სამხარე-
ულოში, გამოვიტანეთ სადილი დაღრეჯით და „გჭამდით
ნელა. საჭმელს მაგრათ ვღეჭავდით“. ამ დღეებში „ტარ-
ტაროზი“-ს მთელი შემადგენლობა ვეწვევით ხსენებულ
სასადილოს. ვნახოთ როგორ დაგვხვდებიან...

9 მაისი. „მსუბუქი კავალერიის“ ცოტა კი მომეხა-
თრა, მაგრამ რვა საათზე ვერ ვახერხე რედაქციაში მის-
ვლას... „საპატიო“ მიზნებს ყოველთვის ვნახულობ. მა-

გალითად, დღეს მინდოდა, რვაზე თუ არა 9-ზე მაინც ვყოფილიყავ სამსახურში, მაგრამ, დღესაც ვერ მოვახერხე. ის იყო ოთახიდან გამოვდიოდი, რომ კარებში ეგგენი დვალს შევეჩხე.

— ამხანაგო, ნიანგო, ვერ გაგიშვებ! მომართა ეგგენიმ — იძულებული ვიყავ სტუმარი ოთახში შემეპატიეხია.

ამხანაგო ნიანგო! ჩემი რევოლიუციონური წარსული თქვენ ალბათ კარგათ იცით. ისიც იცით, რომ მე რუსთაველის პარტიის ბელადი გახლავარ. იცით რომ მე მეცნიერი პოეტი ვარ... ამბობდა ეგგენი.

ვიცი, ვიცი, ამხანაგო ეგგენი!

— და თუ იცით, ეს ლექსები უნდა დაბეჭდოტ „ტარტაროზში“ და მან გადმოშალა სქელი რვეული ლექსების.

— ამხანაგო ეგგენი! მე პატივს ვცემ თქვენს პოეზიას, ეს თქვენ კარგათ იცით, მაგრამ, თქვენ მოგეხსენებათ, რომ „ტარტაროზში“ იშვიათი ლექსი თუ დაიბეჭდება, ისე ჩვეულებრივ პოეტების, ვთქვათ პროლეტმწერლების, ჩვენ არ ვბეჭდავთ.

— ეცადეთ, ამხანაგო, სამაგიეროდ შენს—შესახებ პოემის დაწერას ვაპარებ“...

მეც ავასრულე ეგგენის თხოვნა და დაუბეჭდე ეს ორი ლექსი:

ცის მგოსანი

მიწის მგოსანს ვინ თელის მგოსნათ?

უსწავლია თუ ნასწავლი?

იმას უკვე კარგა ხანი გაუვიდა თვის დრო—ყავლი—
მე ცაში მაქვს, ცაში საქმე, იმიტომ ვარ დიდი დვალი
შორს ხედავს და იცქირება ჩემი გრძნობა, ჩემი
თვალი.

პოეზიის იდუმალით მე ვერ მეფე გარდუვალი
მე ცის მგოსანს მეძახიან, დიდ-პატარა, კაცი, ქალი.
ჩემს ნაწერებს, თუ ჩემს ლექსებს მცნებათ ჩასთე-
ლის მომავალი

მე ვარ მეფე, მე ვარ ღმერთი, მე ვარ დიდი ევგენ
ღვალი.

ვინც მე მემობდა, ქვებს მესროდა, ღღეს იწამა ჩემი
კვალი,

უკან მომდევს ჩანჩალითა რუხაძე და სხვაც მრავალი,
ქუჩიშვილი, გრიშაშვილი, აბაშვილი და კოპალი,
ლეონიძე, ტაბიძენი ყველა ერთად თავმოყრილი
ფაშალიშვილ — მჭედლიშვილი და ტერენტი გრა-
ნელი,

გაფრინდაშვილ-რობაქიძე საცოდავი-სატირელი,
შანშიაშვილ-იაშვილი, პოეზიაში მოქნილნი;

ობოლი მუშა, ვარდოშვილი, ვაი ჩვენი ცოდვის
ბრალი

გაუმარჯოს ჩემს ზე-მუზას, წაუკიდა ყველას ალი.

ყველა აალაპარაკა, მკვდარი იყო თუ ცოცხალი
ქორწილი აქვს რუსთაველსა, გვერდით უჯდის თა-
მარ ქალი;

ხარობს მთელი არს-სამყარო, ბუნება და იდუმალი;

მოდით ყველამ, ეზიარეთ, გზა გაგეხსნათ მიუვალი;

უკუდავების სულს ჩაგბერავთ, თქვენი მეფე, ევგენ
ღვალი.

ელგარება

მე ვარ დიდი ევგენ ღვალი, ძალ-ბრწყინვალე, ძალ-
ჩაუჭი

ვინ ასწერავს ქვეყნისათვის, რაც სიკეთე მაქვს
ნაჩუჭი.

ცხოველი მზე მე შეგქმენი, მე ავანთე მის პატრუჭი,
ცის სარტყელის ფერი მივეც შწვანე, ლური, წითელ-
შუჭი,

ვარსკვლავებსა სიციმიციმე, ელვას ცეცხლი, მთვარის
შუქი,
ცას ლაჟვარდი ტურფა სახე, ჰაერს თეთრი ორთქ-
ლის ქურქი.
მიწას ზამბახ.—ია ვარდი, საკოცნელი და სასუქი,
თვით ეს ლექსი სილამაზით მთელ სამყაროს გადა-
მთუთქი,
სიტყვა ჩემი არ გეგონოთ, ცარიელი ბაქა-ბუქი,
რაც ვთქვი, ყველა დაამტკიცებს, ვინც არ არის
თავმსუბუქი.

„თავისი ხალხი“

სევასტი გაძვრებაშვილი გაიძვერა, თაღლითი და
მოქნილი პიროვნება იყო, თუმცა ამ თვისებებს ის არ
ამჟღავნებდა. პირიქით: ის ყველასთან თავაზიანობას და
თავმდაბლობას იჩენდა.

— ვინ რა იცის, შენ რა კაი ბიჭი ხარ!—ეტყოდა
ხშირად მას მისი „გულითადი“ მეგობარი პავლე ჩახრაძე.

სევასტი უპარტიო კაცი იყო, მაგრამ როცა დას-
ჭირდებოდა თავი პარტიულად მოჰქონდა.

— რა უყოთ, მანდატი არ მაქვს, მე უპარტიო
კომუნისტი ვარ!—ეუბნებოდა იმათ, რომლებსაც მისი
სჯეროდა.

ორი წლის წინათ ის განაგებდა ერთ დიდ საქმეს,
რომელიც მან მოხერხებულად გამოხრა, გააძვალტყა და
ისე დაუტოვა თავის მოადგილეს. მას შემდეგ ის დანი-
შნული იქნა სახელმწიფო ვაჭრობის ერთ-ერთ დაწესებუ-
ლების გამგეთ (ქალბატონმა პროტექციამ მის „დაწინაუ-
რებაში“ აქტიური მონაწილეობა მიიღო).

ახალ საქმეში მუშაობას სევასტი დიდი „რიხით“
შეუდგა.

მიუხედავად ამისა, ამ დაწესებულების საქმე მაინც

უკან მიდიოდა. სევასტი კი ყველას წინააღმდეგს უმტკრ-
ცებდა და ზოგიერთ დეფექტებს ობიექტიური პირობე-
ბით ხსნიდა. სწორედ ეს იყო მიზეზი, რომ უკანასკნელ
დრომდის სახელმწიფო საკონტროლო ორგანოებს განსა-
კუთრებული ყურადღება არ მიუქცევია ხსენებულ და-
წესებულებისათვის.

მაგრამ, ნათქვამია: „კოკა ყოველთვის წყალს არ
მოიტანსო“. ერთ მშვენიერ დღეს (ცხადია სევასტისათვის
ეს დღე მშვენიერი არ იქნებოდა) „მსუბუქმა კავალერიამ“
სევასტის მყუდროება დაარღვია.

„მსუბუქ კავალერიას“ მოჰყვა მუშგლებინის კვლევა-
ძიება, ამავე დროს დაიწყო ამ დაწესებულების წმენდაც
და სევასტის საქმე „ჭადრაკულათ“ შეიქნა.

— ფიქრი ნუ გაქვს, საქმეს გამოვაჭახრაკებთ: წმენ-
დაზე „ჩვენს ხალხს“ დავრაზმავთ და შენ „პოდიომში“
„აგწევთო“—ანუგეშებდა სევასტის მისი მეგობარი პავლე
ჩახრაძე, რომელიც სევასტის ერთი „პასუხისმგებელი“
თანამშრომელთაგანი იყო.

სევასტის სჯეროდა, რომ თავისი „ხალხი“ წმენდის
დროს მას დაიცავდა. სევასტის ჭკვიან კაცს ეძახდნენ და,
მართლაც, მან კარგად იცოდა საზოგადოებრივ აზრის
მნიშვნელობა. ამიტომ მან დაწესებულებაში თავის ხალხს
მოუყარა თავი, რომლებიც ყველგან და ყოველთვის სე-
ვასტის ქება—დიდებაში იყვნენ.

— ჩვენი გამგე ოქრო კაცია—იტყოდა ერთი და
სხვები დაემოწმებოდნენ.

— ჩვენი გამგე საკომისარო კაცია.—იტყოდა მეო-
რე და ყველა დაუდასტურებდა.

ასე ქმნიდნენ სევასტის გარშემო საზოგადოებრივ
აზრს მისი ერთგული თანამშრომლები, რომლებიც ქა-
ლებთან არშიყობის მეტს დაწესებულებაში არაფერს აკე-
თებდნენ.

მაგრამ დადგა მათი განკითხვის დღეც: დაწესებუ-
ლებების წმენდა დაიწყო.

პირველად გამწმენდ კომისიის თავმჯდომარემ გააცნო დამსწრე მუშა-მოსამსახურეებს საბჭოთა აპარატების წმენდის მიზანი და დანიშნულება.

თავმჯდომარის სიტყვის შემდეგ „გრძნობიარე“ სიტყვა წარმოსთქვა სევასტიმ, რომელმაც მოუწოდა ყველას — დახმარება გაეწიათ კომისიისათვის დაწესებულების წმენდის საქმეში.

რამდენიმე მოსამსახურის წმენდაში გატარების შემდეგ, კომისიამ გამოიძახა თვით სევასტი, რომლის გამოჩენამ დამსწრეთა ერთ ნაწილში გამოიწვია ტაშის ცემა.

სევასტიმ დიდხანს ილაპარაკა თავის წარსულზე. მისი სატყუით ის იყო პირველი რევოლუციონერი, პირველი კომუნისტი, საუკეთესო სპეცი, საბჭოთა წყობილების ერთგული დამცველი, უანგარო და სპეტაკი ადამიანი.

— სიტყვა ვის სურს?— იკითხა თავმჯდომარემ, როცა სევასტიმ დაასრულა თავისი სიტყვა.

— მე!— გაისმა პავლეს ხმა, რომელიც წამოდგა და სევასტი ქება-დიდებათ „ცამდის აიყვანა“.

— სევასტის მეოხებით ჩვენი დაწესებულება წინ მიდის.— დაასრულა პავლემ თავისი სიტყვა.

— სტყუი, ჩვენი დაწესებულება მაგან დაღუპა!— წამოიძახა ადგილიდან კომკავშირელმა ვანომ.

ამის შემდეგ კიდევ გამოვიდნენ, როგორც სევასტის მომხრეები, ისე მოწინააღმდეგენი, განსაკუთრებით სევასტის იცავდა „თავისი ხალხი“, მათ შორის ყველაზე უფრო თავგამოდებით—საქმეთა მმართველი, ყოფილი თავადი და ოფიცერი—გიგო მავნებაძე.

სევასტის შემდეგ წმენდა გაიარეს მისმა მომხრეებმა, რომელთა დასაცავად სევასტი არ შურავდა თავის ძალღონეს და თვითეულ მათგანს იდეალურ პიროვნებათ სახავდა.

— შეხედე, შეხედე როგორ თავგამოდებით იცავენ ერთმანეთს! — წარმოსთქვა ერთმა დამსწრეთაგანმა.

— ხომ გაგიგონია: „ხელი ხელსა ბანსო“... „თავისი ხალხია“. — შენიშნა მეორემ.

წმენდა დასრულდა.

ხსენებული დაწესებულება გაიწმინდა მავნე ელემენტებისაგან, რომელშიაც მოყვენ: სევასტი, პავლე, გიგო და ყველა ისინი, რომლებსაც სევასტი „თავის ხალხათ“ თვლიდა.

წმენდის შედეგით მუშა-მოსამსახურეთა უმრავლესობა კმაყოფილი დარჩა.

სევასტის ვერ უშველა „თავისმა ხალხმა“, მაგრამ ვერც სევასტიმ უშველა „თავის ხალხს“.

გზააბნეული

— გაზაფხული კარზე მოგვედგომია და ჩვენ კი ხნათესვაც არ დაგვიწყია! — ესაყვედურებოდნენ ერთმანეთს სოფ. ოფლადენის კოლექტივის წევრები.

— ხელცარიელი ხომ მუშაობას ვერ დავიწყებთ. ამდენი ხანია სამეურნეო იარაღებს ველით და დღემდის არ მიგვიღია! — ნაღვლიანი ხმით ჩაილაპარაკა ერთმა მათგანმა.

— ახალ იარაღებს შენ თავი დაანებე, ისიც კი ვერ შევაკეთეთ, რაც გვქონდა, იარაღების შემკეთებელი სახელოსნო სახელითაა მხოლოდ. საქმით კი... გაისმა მოხუც ლევარსის ხმა.

— ჯერ იყო და თესლი თავის დროზე ვერ მივიღეთ, ეხლა თესლი გვაქვს და იარაღები არა, — წამოიძახა კოლექტივის ერთ-ერთმა წევრმა.

— თქვენ ეი, რა დაგემაართამთ, დამდგარხართ აქ და ბებია ჩემსავით ტირით, საცაა ჩვენი თავმჯდომარე მიხო ტფილისიდან დაბრუნდება, იარაღებს მოიტანს და მუშაობასაც დავიწყებთ, — ხმა მალლა და გაჯავრებით

წარმასთქვა ბესომ, რომელიც იქ მყოფთა შორის ყველაზე ახალგაზრდა იყო.

— შაქარი შენს ენას ბესო, შაქარი! გაისმა იქ მყოფთა შორის.

ამ დროს კოლექტივის ეზოში მიხოც გამოჩნდა.

— მიხო, მიხო, მიხო! მიაძახეს მას კოლექტივის წევრებმა.

— რა მოგვიტანე მიხო ჯან? შეეკითხა მას ერთი მათგანი.

— მოტანით არაფერი მომიტანია, საქმე კი გავაკეთე, თქვენი დავალება შევასრულე. იარაღებს ხვალ თუ ზეგ მივიღებთ. ისე კი, რა უნდა გითხრათ ამხანაგებო, აი ბიუროკრატობა რომაა, ჩვენ რომ საქმის გაჭიანურებას ვეძახით, ისაა რომ აფერხებს ჩვენს საერთო საქმეს. პარტია და ხელისუფლება ჩვენთვის არაფერს ზოგავს, ყველაფრით გვეხმარებიან, მარა ისინი, რომლებიც ცხოვრებაში უნდა ატარებდნენ მთავრობის დადგენილებებს, ვერ დგანან თავის სიმაღლეზე. ზოგი მათგანი შეიძლება განგებც გვიშლიდეს ხელს, რომ კოლექტივმა არ იხეიროს ჩვენში.

ტფილისში ჩასვლისას გავიგე, რომ ჩვენთვის იარაღები თავის დროზე გადაუციათ რკინის გზისათვის, როცა რკინის გზას მივმართე, იქ მითხრეს, რომ იარაღები ორი თვის წინად გამოვიგზავნეთო. გამიხარდა. უმჯობესია გვიან, ვინემ არასდროს მეთქი. როცა ჩვენი სადგურის უფროსს მივმართე, მან მიპასუხა, თქვენი იარაღები არ მიღვილიაო. არ ვიცოდი რა მექნა. ცენტრს დეპეშა გაუგზავნე. ერთი კვირაა, რაც ამ საქმეს დავსდევ და ბოლოს გავიგე,— რომ ჩვენი იარაღები რკინის გზის შეცდომით ბათომში ჩაუტანია. მივიღე შესაფერი ზომები. ხვალ თუ ზეგ ბათომი ჩვენს იარაღებს უკან გა-

მოგვიგზავნის და ჩვენც მუშაობას დავიწყებთ!—დაათავა მიხომ და შუბლიდან ოფლი ჩამოიწმინდა.

— ალბად რკინის გზას გზა აბნევია, კიდევ კარგი, რომ თვითონ არ დაიკარგა!—იხუმრა ბესომ.

იავი კუბოები

ეს ამბავი მოხდა რამდენიმე წლის წინათ. კოწია წერწეტაძე გამგე იყო ერთ-ერთ სავაჭრო-კოოპერატიული არტელის დამკრძალავ ბიუროსი.

ის იყო შორაპნის მაზრის შრომაშინის თემის ცხრაწლედ — დამთავრებული ახალგაზრდა, რომელსაც განეზრახა სახელმწიფო უნივერსიტეტში შესვლა, მაგრამ “ბედს ემუხთლა“ მისთვის და გამოცდებში ჩაჭრილიყო. (სხვათა შორის რუსულ ენაში ედინიცა მიეღო).

მისთვის რომ გეკითხათ, ის გეტყობდა, რომ გამოცდებში ის კი არ ჩაჭრილა, არამედ პროფესორებმა განგებ ჩასჭრეს პირადი ინტერესების ნიადაგზე. რომ მის სიმაროლემში არავის ეჭვი არ შეეტანა, რუსული ენის ცოდნას ხშირად იჩენდა და მოყვებოდა ხოლმე ლაპარაკს: Кто меня больше будиит знат по русскому языках თავმომწონეთ ჩაუკრავდა ბოლოს, რადგან „ხ“-ს გამოთქმა ძალიან ეხერხებოდა.

По напрасному отрезали меня, дама по напрасну ეუბნებოდა თავის ნაცნობ — მეგობრებს, რომლებიც განგებ, მისი გალიზიანების მიზნით, შეეკითხებოდნენ მას ხშირად მისი გამოცდების შესახებ.

ასე იყო, თუ ისე, წერწეტაძე უნივერსიტეტის გარეშე დარჩა, რაც მასში მაინც და მაინც დიდ მწუხარებას არ იწვევდა. პირიქით მას შემდეგ, სამსახური იშოვა და კმაყოფილიც იყო ამ გარემოებით.

„ბაბუაჩემს ყურსები“ არ გაუთავებია, მარა ჩვენს „უეზღში“ პირველ კაცათ ითვლებოდაო“, ანუგეშებდა კოწია თავისთავს.

გამოცდებში ჩაჭრის შემდეგ, წერწეტაძე ან სოფელში უნდა დაბრუნებულიყო, ან და ტფილისში დარჩენილიყო და რაიმე სამსახური ემოვნა. ის წინდაწინ გრძნობდა, რომ მამა მისი გორჯასპირ მას „სათოფეზე“ არ მიიკარებდა. „როგორ თუ გაბედე და ეგზამენიე ვერ დეიჭირეო“, ლანძღვა-გინებით „შეუკურთხებდა“ მას გორჯასპირ და კეტით იფრენდა. ესეც, რომ არ ყოფილიყო, მისი აზრით, როგორ უნდა ეცხოვრა მას, „განათლებულ“ კაცს მიყრუებულს სოფელში, რომელმაც შრომაშინის თემის ცხრაწლელი „პირველ მოწაფეთ“ დაასრულა.

ამიტომ სოფელში დაბრუნებას ისევ ტფილისში დარჩენა არჩია. მართალია, რამდენიმე თვე უმუშევრად დადიოდა, მაგრამ კოწიას მაინც და მაინც უმუშევრობა არ ეტყობოდა, რადგან ხან ერთ ნაცნობს დაეპატიჟებოდა, ხან მეორეს; რამდენიმე ხნის შემდეგ, როგორც იყო, „ძმა-ბიჭების“ დახმარებით კოწია სავაჭრო-კოოპერატიულ არტელში წვევრათ ჩაეწერა და დამკრძალავ ბიუროს გამგეთ იქნა არჩეული.

ყველას უკვირდა კოწიას ინვალიდათ გახდომა, რადგან კარგად იცოდენ, რომ წერწეტაძეს არც ცხვირი აკლდა, არც თვალი, არც ფეხი და არც ხელი. მართალია, ცოტა თავში „უქროდა“, მაგრამ ეს ხომ ანგარიშში მისაღები არ იყო რადგან ქარის ანგარიშის გაკვეთილები ჯერ-ჯერობით ჩვენს ცხრა-წლედებში შემოღებული არ არის. ისიც უკვირდათ, რომ კოწია არ იკლებდა თავისთვის არც ტანისამოსს, არც ფეხსაცმელს და ძველ თავადივით ჭამდა, სვამდა და ქალებშიაც ქეიფობდა. ეს იყო მიზეზი, რომ ზოგიერთებში წერწეტაძე ეჭვს ძრავდა,

კოწია გრძნობდა, რომ მის გარშემო ატმოსფერა მძიმდებოდა. მან იცოდა, რომ ძველი დრო არ იყო და მის ოინებსაც კული სადმე მაინც გამოაჩნდებოდა. საჭირო იყო ზომების მიღება და ტაქტიკურათ მოქმედება.

საჭირო იყო მის შესახებ საზოგადოებრივი აზრის დადებითად დამუშავება. კოწიამ პარტიაში შესვლაც სცადა, მაგრამ არაფერი გამოვიდა.

სარეკომენდაციო ფურცელზე ხელის მომწერი ვერავინ იშოვა.

ერთ საღამოს მას დაებადა ისეთი აზრი, რომელმაც მის სახეს სიხარულის ელფერი გადააკრა. მისი აზრით, საჭირო იყო მშრომელთათვის კუბოების გაკეთება და ამით მაინც სახელი მოეხვეჭა.

სიტყვა და საქმე ერთი იყო. იმ ღამესვე ეს საკითხი არტელის გამგეობის თავმჯდომარეს შეუთანხმა და მეორე დღეს კუბოების საწყობის კედლებზე ასეთი განცხადება გამოაკრა:

„ინვალიდთა სავაჭრო—საწარმოვო კოოპერატიული ნადის დამკრძალავი ბიურო ამზადებს საუკეთესო ხარისხის კუბოებს, რომლებიც იაფათ დაეთმობათ მუშებს და გლეხებს“.

ამ განცხადების გამოქვეყნების დღეს დილიდან-საღამომდე წერწეტაძე კუბოების საწყობის წინ იდგა და ყველას უხსნიდა კუბოების გაიაფებას. იმ საღამოს მან სიამოვნებით „არტოშიკ“ ივახშმა. ღამის ორი საათი იქნებოდა, რომ კოწია სახლში დაბრუნდა, ლოგინში ჩაწვა და ტკბილათ დაიძინა.

ისეთი სიხმარი მას არასოდეს არ უნახავს, როგორც იმ ღამეს. მუშათა ცენტრალური კლუბი გრილიანდებით იყო მორთული, სათეატრო დარბაზი სავსე იყო ზღვა ხალხით, ტრიბუნაზე ორატორები ერთმანეთს ცვლიდნენ.

— გამო, კოწია წერწეტაძე!—გუგუნებდა ხალხი.

მუშა ორატორმა, რომელმაც უკანასკნელად ავიდა ტრიბუნაზე მგრძნობიარეთ მიმართა მას.

— „ძვირფასო ამხანაგო კოწია! შენი დამსახურება მუშათა კლასის წინაშე დაუფასებელია. მშრომელი ხალხი

არასოდეს არ დაივიწყებს შენს ღვაწლს. კუბოების გაი-
ფება, რომელსაც თქვენ უნდა გიმადლოდეს მუშათა კლას-
ის საგრძნობლად გაზრდის მუშის ბიუჯეტს, ადაქიანუ-
რად ცხოვრებას საშუალებას მისცემს მას. ამიტომ გაუ-
მარჯოს ამხ. წერწეტადეს!

— ვაშა! ვაშა!—ერთხმად უპასუხა ზღვა-ხალხმა.

უკვე დღის თორმეტი საათი იყო, რომ გამოეღვიძა
მას. ნახევარი საათის შემდეგ ის კუბოების საწყობის წინ
იდგა და ათვალეირებდა გამლეულ-გამომვლელთ.

— ვინ არის აქ კოწია წერწეტადე?—შეეკითხა მას
დამზღვევ სალაროს წარმომადგენელი, რომელსაც სამხედ-
რო ფორმაში გამოწყობილი კაცი ახლდა.

— მე გახლავარ!—მიუგო მას კოწიამ და სახეზე
ნაცრის ფერი გადაეკრა.

— თქვენ უნდა წამომყვეთ!—უთხრა მას უცნობმა
და რაღაც ქალაქი უჩვენა.

კოწია დაიჭირეს და გამსახლში მოათავსეს, რადგან
თავისი შეუფერებელი ტაქტიკით კუბოებზე ფასების სა-
გრძნობლად დაწვევის საქმეში ის დამზღვევ სალაროს შე-
საფერი განყოფილების პრესტიჟსა სცემდი და ამასთან
ერთად ნივთიერ ზარალსაც აყენებდა, რადგან თუ კუ-
ბოების ასე იათად გაყიდვა კი შეიძლებოდა, მაშინ რაღა
აზრი უნდა ქონოდა სალაროდან, შედარებით უკვე მსხვი-
ლი დასაკრძალავი თანხების გაცემას.

გარდა ამისა, ისიც იყო ერთ-ერთი მიზეზი, რომ
საკითხი აღნიშნულ განყოფილებასთან წინასწარ შეთან-
ხმებული არ გახლდათ და, მაშასადამე, კუბოების ასე
ხელმიშვერ დაკლებულ ფასებში გაყიდვას შეეძლო კლას-
ობრივი ხაზის გამრუდება ამ საქმეში: შესაძლებელი და
მოსალოდნელი იყო კუბო შეეძინა ფიქტიურად გლეხს,
ხოლო ფაქტიურად კი მასში მოკალათებული ყოფილიყო
თავადი ან კიდევ ნაპრისტავალ-ნასტრაჟნიკალი აზნაური.
შესაძლოა, თვითონ კოწიას მეზობელიც.

„ამხანაზი“ ოქტომბერი

ოქტომბრის დღესასწაულის წინა დღეებში მაცნობეს, რათა დაუყოვნებლივ გამგზავრებულიყავი ს. ნაყოფინში და მთავრობის სახელით მიმელოცა ადგილობრივი მშრომელი გლეხობისათვის პროლეტარიატის გამარჯვების დიადი დღესასწაული.

უნდა გამოგიტყდეთ, ამ ამბავმა როგორც გამახარა ისე გამამწარა. სასიხარულო იყო ის, რომ ბავშობის შემდეგ ქალაქს არ მოვშორებულვარ და სოფლის ჰაერის ჩასუნთქვა ძლიერ მენატრებოდა. სამწარო და სამწუხარო კი იგი იყო შემდეგი მიზეზით: მართალია, მიწადმოქმედების კომისარიატის ერთ-ერთი დაწესებულება, სადაც მე ვმსახურებ, ს. ნაყოფიანის შეფად ითვლება, მე კი საშეფო კომისიის თავმჯდომარეთ, მაგრამ ჩვენ შორის საიდუმლოთ დარჩეს და, ხსენებულ სოფლისათვის ჯერ-ჯერობით არავითარი დახმარება არ გავგიწევია და, წარმოიდგინეთ, კომისიის არც ერთმა წევრმა არ იცის, თუ რომელ მაზრის სოფელია ნაყოფიანი. ასე გასინჯეთ, მეც კი ის ქუთაისის მაზრაში მეგონა, როცა ნამდვილად ოზურგეთის მაზრაში ყოფილა.

შეორეს მხრივ ეს ამბავი არ გამხარებია იმიტომ, რომ ცოტა არ იყოს სოფლის ცხოვრებას მაინც და მაინც კარგად ვერ ვიცნობ, თუმცა, როდესაც ზევით მოვახსენეთ, მიწათ-მოქმედების კომისარიატის ერთ-ერთ დაწესებულებაში პასუხისმგებელ მუშაკათ ვითვლები. ეს გარემოება მაფიქრებდა, და ჩემთვის ვამბობდი ვაი თუ იმ პირთა მდგომარეობაში ჩავარდი, რომლებიც ქალაქიდან, ხელცარიელი ესტუმრებიან სოფელს, დილიდან საღამომდე ილაპარაკებენ ყველაფერზე, მიედ-მოედებიან და ერთი სიტყვიტაც არ შეეხებიან სოფლის დღევანდელ მდგომარეობას მეთქი. — „წავიდე, არ წავიდე, წავიდე, არ წა-

ვიდე... ვეკითხები თავის თავს, ბოლოს გადავწყვიტე წავსულიყავი. შუა-ღამე იყო, როცა სოფლის შუა გულში რკინის გზის სადგურზე გაქაფებული ცხენი „შევაჯირითე“. წვიმიანი ღარი იყო და სოფლის გზაც—ტალახიანი მე კი თეთრ ტანისამოსში გამოწყობილი, მხარზე სანადირო თოფით ვიჯექი ცხენზე. ვინმეს რომ შეეხედა, სწორედ „დონ-კიხოტს“ მიმამსგავსებდა ჩემი მასპინძელი გიორგი მხიარულად, მიუხედავად თავის ჭაღარამოსიღებისა, მხიარული აღმიანი აღმოჩნდა.

— აბა ჩქარა, ჩქარა საკმელი, ხომ იცით, სტუმარი „მომშიებული“ იქნებაო, აჩქარებდა ქალებს გიორგი.

— ო, თუ ღმერთი გწამს, ნუ შეწუხდებით ბოდიშის მოხდით ჩავილაპარაკე ჩუმათ, რათა ჩემი სიტყვები არავის გაეგონა.

— როგორ, რა თქვით: „თუ ღმერთი გწამსო“? თქვენ პარტიული ხართ? შემეკითხა ის.

დიას, პარტიული გახლავარ! გაკვირვებით უპასუხე მე.

— მაშ, თქვენ ღმერთი გწამთ! განა, კომუნისტებს ღმერთი სწამთ?!

— ო, არა, მე ისე, ვთქვი, თქვენ რომ მესიამოვნებით.—მიუგე მას და თან ენაზე ვიკბინე.

— რაო, თქვენ გგონიათ, მე ღმერთი მწამს? ცდებით! მე ღმერთი, ჩემო კარგო, ნიკოლოზის დროსაც არ მწამებია. ჩვენი ეკლესიის დანგრევაში პირველობა მე მეკუთვნის...

„ამხანაგი“ ოქტომბერი ჩვენს სოფელში პირველათ მე შემოვიყვანე, მაშა!.. ამბობდა მხიარულად და თან ცეცხლიან ბუხარს შეშას უმატებდა.

— ამხანაგი? ჰმ, თქვენ ხუმარა კაცი ყოფილხართ... ვთქვი მე.

— დიახ, ამხანაგი ოქტომბერი, მაშა დაბეჯითებით დაატანა ჩემმა მასპინძელმა და ბუხარში ცეცხლი გააჩალა...

შემდეგი საუბრიდან გამოირკვა, თუ როგორი წარმოდგენა ჰქონდა მას ოქტომბერზე. მისი წარმოდგენით, ოქტომბერი იყო დიდი კაცი, რომელმაც უკვე შესძლო ქვეყნის ნახევრად გადატრიალება, მეფე ნიკოლოზისა და მისი მომხრეების ჩამოგდება, ხოლო ახლა მეორე ნახევრის გადატრიალებას ამზადებდა.

გუნებაში მეცინებოდა, როცა ეს გულუბრყვილო გლეხი, რომელიც ცალი ხელით მამაპაპათა ტრადიციებს ისევ ებლაუჭებოდა, ვახშობის დროს უბრალო სიღღეგრძელოებ შორის უეცრათ ღვინით საესე ჭიქას ხელს წამოავლებდა და გზიდან ნაუცბათევეად გადახვეულსავით წამოიძახებდა ხოლმე: „ეს ამხანავ ოქტომბერს გაუმარჯოს“—ოჲ..

— ამხანაგი ოქტომბერი ჩვენ გვავალებს... „ამხანაგი ოქტომბერი ასე ამბობს“... „ამხანაგი ოქტომბერი ისე გვირჩევს“... არ ისვენებდა ჩემი მასპინძელი, თითქოს უკვე შეიგნო ჩემი გულის ამბავი და უნდა ერთი ლაზათიანი სიცილი დამტყუოსო...

მაგრამ მისგან დავალებული სტუმრის მდგომარეობა მე მაიძულებდა თავის შეკავებას. მხოლოდ გადავსწყვიტე; მელაპარაკა ისე, რომ ჩემი მასპინძლის ყალბი წარმოდგენა ოქტომბერზე მაინც გამეფანტა...

არ ვიცი შევძელი თუ არა მე ეს მაშინ?!

მაგრამ დღეს, ოქტომბრის მეცამეტე წელს, არა თუ ასეთ უვიცობას, ბევრს „დიდ-დიდ ნასწავლ“ ხალხის ჯიუტ აზრებსაც გაეფანტათ საფანელი, როგორც ქალაქად, ისე სოფლად.

საბედისწერო ყუთი

— ამხანაგებო! დღეს თქვენ მოისმინეთ მოხსენება ჩვენი დაწესებულების აპარატის წმენდის შესახებ. თქვენ კარგათ იცით, რა სერიოზული და საპასუხისმგებლო საქმის წინაშე ვდგევართ. თვითეული ჩვენგანი ვალდებულია გამწმენდ კომისიის მუშაობას ხელი შეუწყოს და ყოველნაირი დახმარება აღმოუჩინოს. კომისიას საკმაო მასალები მოეპოვება იმ პირთა შესახებ, რომლებიც ჩვენ დაწესებულებაში შემოპარულან და თავიანთი მოქმედებით სოციალისტურ აღმშენებლობას ხელს უშლიან. ჩვენ უნდა ვამუდავნოთ პროლეტარული გამბედაობით მათი „საქმენი საგმირონი“. ისინი არიან ყოფილი ვაჭრები, თავადები, ძველი მოხელენი, პოლიციელები და „ძმანი მათნი“. კომისიას მათ შესახებ დამუშავებული აქვს საკმაო მასალები, მაგრამ თქვენი დახმარება მაინც საჭიროა. ხვალ, მუშათა კლუბში დაიწყება მათი წმენდა და თქვენ აქტიური მონაწილეობა უნდა მიიღოთ ამ საქმეში... ამასთანავე, როგორც იცით, გამწმენდ კომისიის ინიციატივით აქვე შემოსასვლელში ჰკიდია საჩივართა ყუთი, რომელიც სავსეა მამხილებელი მასალებით. ყუთი გაიხსნება. ხვალ. ჯერ კიდევ დრო არის და მსურველთ შეუძლიათ ყუთის საშუალებით მასალები მოგვაწოდონ წმენდის კანდიდატებზე.

მაშ ასე ამხანაგებო, ემზადეთ ხვალისთვის. ჩვენ რკინის ცოცხით უნდა გავწმინდოთ ჩვენი დაწესებულება იმ მავნე ელემენტებისაგან, რომლებიც ხორცმეტია საბჭოთა საზოგადოებისა და სოციალისტურ მშენებლობისათვის. გაუმარჯოს, ამხანაგებო, ამ ჩვენს საქმეს. გაუმარჯოს სოციალიზმს!

ასე დაასრულა თავისი გრძნობიერი სიტყვა ერთ-ერთ საბჭოთა დაწესებულების მუშა-მოსამსახურეთა საერთო კრების თავმჯდომარემ, რომლის სიტყვა დაიფარა მქუხარე ტაშის ცემით.

იმავე დღეს, ხსენებულ დაწესებულების ერთ „პასუხისმგებელ“ თანამშრომლის ბინაზე გაიმართა საიდუმლო კრება, რომლის თავმჯდომარემ ასე მიმართა იქ მყოფთ:

— ბატონებო! დანამდვილებით ვიცი, რომ ჩვენზე მასალები გამწმენდ კომისიას ცოტა მოეპოვება, რაც აიხსნება ალბათ იმ გარემოებით, რომ ჩვენს წინააღმდეგ აშკარად ვერავის გაუბედია გალაშქრება. ან კი ვინ გაბედავდა, როცა ჩვენ ყველა დაშინებული გეყავს!..

— მართალია, მართალი! - გაისმა ხმები...

— დიახ, მართალია, — განაგრძო თავმჯდომარემ, მაგრამ ნურავინ იფიქრებს, რომ საშიშროება არ მოგველოდეს. ხომ გახსოვთ, გუშინ თავმჯდომარის განცხადება იმის შესახებ, რომ საჩივართა ყუთი საესე ყოფილა მამხილებელი მასალებით. და, აი ბატონებო, ეხლავე უნდა მივიღოთ ზომები ყუთის წინააღმდეგ. საჭიროა ეხლავე დავავალოთ ერთ ჩვენთაგანს, რომელმაც უნდა თავდასხმა მოახდინოს ყუთზე და დაუყოვნებლივ მოგვიტანოს, რაც ყუთში აღმოჩნდება. აქ კი დამშვიდებით განვიხილავთ ჩვენზე მამხილებელ მასალებს, რომლებიც შემდეგ, შეიძლება, გამწმენდ კომისიასაც კი გადავსცეთ... დაცინვის კილოთი წარმოსთქვა მან, რომლის წინადადება ერთხმად იქნა მიღებული. ცოტა ხნის შემდეგ, იმავე „პასუხისმგებელ“ თანამშრომლის ბინაზე სიცილ-ხარხარში“ იხილებოდა ზემოხსენებულ რაწესებულების წმენდის კანდიდატებზე მამხილებელი მასალები, რომლებითაც კრების

დაშლის შემდეგ „პასუხისმგებელმა თანამშრომელმა“ ბუხარში ცეცხლი გააჩინა.

მეორე დღეს, მუშათა კლუბში, წმენდისთვის დანიშნულ დროს, აუარებელ ხალხს მოეყარა თავი და წმენდის დაწყებას ელოდებოდა. კლუბის სცენაზე გამოჩნდა გამწმენდ კომისიის თავმჯდომარე და განაცხადა:

— ამხანაგებო, — დაიწყო მან ნაღვლიანი ხმით, — ჩვენზე დამოუკიდებელ მიზეზების გამო ჩვენი დაწესებულების აპარატის წმენდა დროებით გადადებულია. კომისიის გადაწყვეტილებით დღეიდან ხელახლა იწყება მოსამზადებელი მუშაობა. საჩივართა ყუთი კიდია ჩემს კაბინეტში. კრება დახურულია! მან სცენა დატოვა. ხალხი უკმაყოფილოდ დაიშალა... „პასუხისმგებელი თანამშრომელი“ თავის ამხანაგებით „საყვედურს გამოსთქვამდა“ წმენდის გადადების გამო.

შანი 30 კვვ.

67
114